І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 53. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го БЕРЕЗНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 19, 1959 No. 53. РІК LXVI.

СТУДІЙНА РАДА ЗА ЗБІЛЬШЕНУ І ДОВГОТЕРМІНОВУ ДОПОМОГУ ДЛЯ ЗАКОРДОНУ

Вашингтон. — Студійна рада під проводом Вільяма Г. Дрейпера, мол., покликана през. Айзенгавером в листопаді мин. року для розгляду усіх справ і проблем зв'язаних з американською програмою допомоги закордонові, передала Президентові свій перший рапорт із проведених в цій ділянці студій. Базуючися на прелімінарних вислідах розгляду цілости програми закордонної допомоги, згадана президентська студійна рада висловилася у своєму рапорті за розплянування цієї програми відразу на довші роки, пропонуючи збільшити мілітарну допомогу для закордону до 2,400,000,000 долярів річно і водночас із цим призначати щороку додатковий один більйон долярів на економічну допомогу для потребуючих заприязнених держав. Якщо йде про програму закордонної допомоги вже на 1959/60 фіскальний рік, то студійна рада висловилася за негайне збільшення — на 400 мільйонів долярів запропонованої през. Айзенгавером мілітарної допомоги для закордону у висоті 1,600,000,000 долярів. Згідно із висновками студійної ради, американська програма закордонної допомоги не може бути встановлювана спорадично, від року до року, але мусить бути розрахована заздалегідь на довший протяг часу вже з того тільки огляду, що боротьба з загрозою комуністичної агресії не є ані тимчасовою ані короткотривалою і що переможне її переведення і завершення вимагає багатобічних тривалих зусиль. Закордонної допомоги не можна трактувати як немовля, що його треба якось зацитькати, бо така політика, доривочна і нерозрахована на довшу мету, не принесе ніякої користи, а тільки шкоду для життьових інтересів ЗДА. Рапорт студійної ради із усіма її висновками і пропозиціями буде переданий Конґресові, де саме тепер починаються дебати над справою допомоги для закордону. Збільшення сум призначених на закордонну допомогу можливе вже в новому бюджетовому році і не матиме впливу на його висоту, бо з попередніх років залишилися деякі заощадження із невиплачених допомог і дотацій. Встановлення довготермінової, постійної допомоги для закордону є основною конечністю для американської закордонної політики, передусім з уваги на постійне збільшування мілітарної комуністичної загрози і на комуністичну економічну експансію в світі.

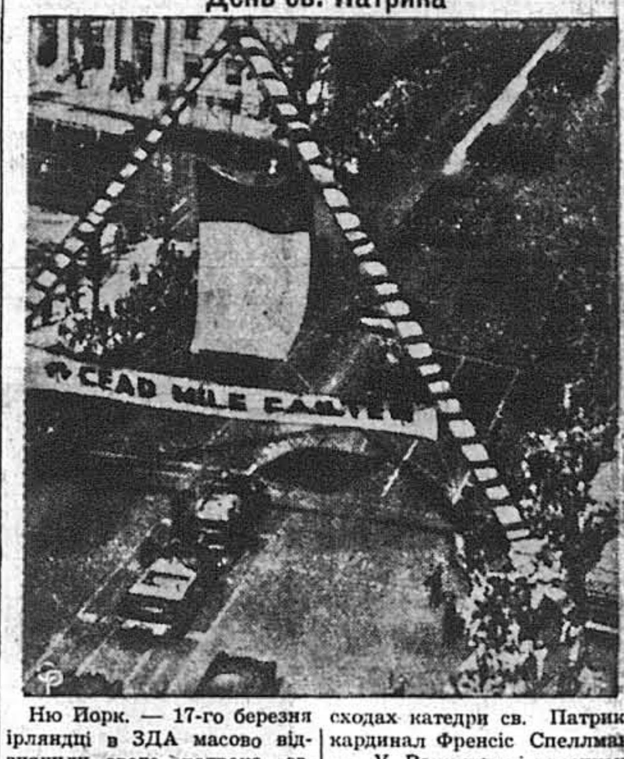
Президент нараджується з губернаторами про допомогу безробітним

Вашингтон. — Президент Айзенгавер конферуватиме в понеділок 24 березня із 9-ма запрошеними до Білого Дому губернаторами в справі збільшення допомоги безробітним. Він вислав таке запрошення після того, як 18 демократичних сенаторів домагалися, щоб Сенатська Фінансова Комісія поліпшила той законопроєкт, який вже прийняла Палата Репрезентантів про продовження на три місяці (квітень-червень) допомоги безробітним, яка, згідно з законом із минулого року, мала б скінчитися 31-го березня. Президент конферуватиме із 9-членним виконним комітетом Конференції Губернаторів і висловив надію, що губернатори будуть ще розмовляти з іншими міжстейтовими аґенціями. Демократичні сенатори заявили, що ухвалений Палатою проєкт є недостатній, бо згідно з ним десятки тисяч безробітних разом із своїми родинами були б без всякої допомоги. Демократичні сенатори проєктують поліпшення того законопроєкту, який прийняли конґресмени. Уряд був проти закону про продовження допомоги безробітним поза дотеперішній законний речинець, але тепер змінив своє становище.

Помер Михайло Ярський, заслужений діяч УНС

Вайтстон, Н. Й. (Я.П.) — Минулого вівтірка 17-го березня рано, тут помер Михайло Ярський, який кругло сорок років був секретарем місцевого 129-го Відділу УНСоюзу й сповняв свій уряд до жовтня м. р. — інформує телефоном діючий секретар того Відділу Мих. Баран. — Бл. п. Михайло Ярський народився 19-го вересня 1887 року в Рогатині, Галичина, звідки молодою людиною вимандрував до цього краю. Вже в короткий час після прибуття до ЗДА став членом УНСоюзу, відданим діячем якого був упродовж усього життя. Залишив покійний три доні — Марію Сверчик, Дженис Свіні та Емілію Брадрик й трьох синів — Володимира, Мартина і Юліяна та 15 внуків. Його дружина Розалія не пережила його. Похорони сл. п. Михайла Ярського відбудуться в Вайтстон у п'ятницю, 20-го березня 1959 р. о год. 10-ій рано з кат. церкви св. Луки. Тіло покійного спочиває в похоронному заведенні Гаттона при 35-30 Бейсайд Бульвард, в Вайтстоні.

Богослужбами і парадами відзначено у ЗДА День св. Патрика

Нью Йорк. — 17-го березня ірляндці в ЗДА масово відзначили свого патрона св. Патрика, беручи участь в Богослужбах та в парадах по вулицях міста. В Ню Йорку в параді по 5-ій евню маршувало коло 130,000 осіб при гарній погоді, над вечором під час сніговії, а коло одного мільйна осіб приглядалося маршуючим. Похід тривав 6 годин. Параду відбирали губернатор Нелсон Рокефеллер, посадник Роберт Ваґнер, а на сходах катедри св. Патрика кардинал Френсіс Спеллман. — У Вашинґтоні президент Айзенгавер вітав ірляндського президента Сін Т. О'Келлі, який прибув до столиці ЗДА для відзначення Дня св. Патрика. Президент Айзенгавер мав ірляндські відзнаки. В столиці парада відбулася по 14-ій вулиці. На фото в першому авті внизу їдуть президент Айзенгавер і його гості президент Ірляндії Сін Т. О'Келлі та його дружина.

ПРОФ. Д-Р ЙОСИП СТЕТКЕВИЧ ПРОВОДИВ КОНВЕНЦІЄЮ АМЕРИКАНСЬКОГО ІНСТИТУТУ ІНЖЕНЕРІВ ХЕМІЇ

Атлантик Сити, Н. Дж. — Професор д-р Осип Стеткевич (Стетт), син довголітнього редактора „Свободи", в роках 1910 і від 1912 до 1919 її головного редактора також Осипа Стеткевича, проводив, як предсідник, 39-ою річною конвенцією Американського Інституту Інженерів Хемії, що відбулася тут в готелі Чалфонт-Гаддон Голл в днях від 15-го до 18-го березня та в якій взяло участь понад 150 інженерів хемії з цієї країни і закордону. Темою нарад конвенції були проблеми зв'язані з продукцією і випусканням далекосяжних ракет і штучних сателітів землі. Д-р Й. Стеткевич, народжений в Джерзі Сити, закінчив свої студії на Колюмбійському університеті і здобув ступінь доктора в 1938 році. Після закінчення студій був асистентом професора хемічної інженерії в Університеті Букнелла і співпрацював з різними хемічними фірмами. Тепер д-р Стеткевич є головою департаменту інженерної металюргії в Університеті Рутґерса. Співпрацює д-р Стеткевич з американськими науковими установами і товариствами і є активним членом Американського Товариства Інженерів Механіки, Американського Інституту Інженерів Хемії, Нюджерзького Товариства Інженерів Професіоналістів, Американського Товариства Металюрґів й Американського Товариства Інженерного Виховання, як теж почесним членом визки наукових установ й автором ряду наукових праць. Живе постійно із своєю матірю п-ні О. Стеткевич і двома синами в Гайленд Парку, Н. Дж. Дружина д-ра Стеткевича, Марія, дочка довголітнього головного предсідника Українського Народного Союзу померлого в 1949-му році сл. п. Миколи Мурашка, померла в 1956-му році. Проф. д-р Йосип Стетт-Стеткевич, що є членом УНСоюзу у 25-му Відділі та не перестає інтересуватися українськими справами, своїми науковими досягненнями здобув собі великий авторитет і признання в науковому світі та є гордістю студентів Рутґерського університету, між ними й багатьох, як і він, українського походження.

Д-р Йосиф Д. Стеткевич

МОСКВА ВИКОРИСТОВУЄ ВІДВІДИНИ МІКОЯНА В ЗДА ДЛЯ ЗАКРІПЛЕННЯ СВОЄЇ ВЛАДИ НАД ПОНЕВОЛЕНИМИ НАРОДАМИ

КАСІД ЗАКЛИКАЄ ПРЕЗИДЕНТА АЙЗЕНГАВЕРА І ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ ЗАПЕРЕЧИТИ БРЕХНІ МІКОЯНА

Ню Йорк. — Совєтський перший заступник прем'єра Анастас Мікоян негайно після свого повороту з відвідин в З'єдинених Державах почав використовувати ці відвідини для закріплення комуністичної тиранії над поневоленими Москвою народами. Свідчить про це його заява, складена ним на 21-му з'їзді комуністичної партії Совєтського Союзу з кінцем січня ц.р., на якому він заявив: „Я хочу відмітити, що в розмовах під час моєї поїздки до Америки я вже не чув у З'єдинених Державах говорення про політику здержування, відкинення чи визволення. Навпаки, Президент і Державний Секретар (ЗДА) заявили, що вони не вважають своєю ціллю, правом чи обов'язком проголошувати анатему на комунізм та що З'єдинені Держави не бажають вмішуватись у внутрішні справи соціялістичних країн. З цих заяв Президента і Державного Секретаря ми можемо робити висновок, що тепер вони готові визнати принцип мирного співіснування між країнами з різними пол. і соц. системами. Якщо так справа мається, то вона дуже знаменна для миру. Але ці заяви повинні бути підтверджені ділами і ми маємо всі права таких діл очікувати". На цю заяву Мікояна, призначену на те, щоб вбити, або бодай послабити духа спротиву поневолених Москвою народів проти комуністичної тиранії, звернула увагу у своїх політичних заявах і резолюціях Конференція Американців Центрального і Східнього Европейського Походження, відома під скороченою назвою КАСІД, що об'єднує політичні представництва десятьох американських етнічних груп центрального і східнього европейського походження, в тому і українців. Почесним президентом КАСІД є монсіньйор Балькунас, що є литовського походження, а головою Екзекутиви цієї організації є президент УККА Дмитро Галичин. Володимир Душник, редактор публікацій УККА, очолює в цій Конференції комісію публікацій та інформацій. Він теж оформив схвалені на зборах КАСІД 27-го лютого політичні заяви і резолюції, які були додатково одобрені Екзекутивою КАСІД на нарадах минулого понеділка, 16-го березня, та в яких і звернено увагу на згаданий виступ Мікояна. Екзекутива КАСІД на цих же нарадах, якими проводив її голова Д. Галичин, рішила звернутись до Президента і державного секретаря ЗДА з проханням, щоб вони офіціяльно заперечили ці твердження Мікояна в брехливості яких КАСІД не сумнівається. Текст політичних стверджень і резолюцій КАСІД рішено вислати також на адреси цілого ряду інших відповідальних мужів і урядів. Крім цього, рішено вислати окремого листа до діючого державного секретаря Гертера, звертаючи увагу на ряд важливих політичних проблем у зв'язку з поневоленими Москвою народами та рекомендуючи розгляд цих проблем в недалекій зустрічі президента Айзенгавера з англійським прем'єром Мекмілленом. Державному секретареві Доллесові КАСІД вислала листа з подякою за його безкомпромісове становище проти комуністичної загрози і тиранії та з побажаннями швидкого видужання.

Югославія не хоче погіршення зв'язків з сателітною Сх. Німеччиною

Београд. — Протягом пів року велись тайні переговори між югославським урядом та Західньою Німеччиною у справі наладнання взаємин між тими країнами, зірваних після того, як Югославія визнала також комуністичний режим у Східній Німеччині. Західня Німеччина зірвала тоді взаємини з Югославією. Вона не жадала від Югославії уневажнення того визнання, але хотіла, щоб Югославія зазначила, що трактує Східню Німеччину нижче, ніж Західню, яка вважає себе єдиним легальним репрезентантом німецького народу. Проте Югославія відмовилась відкликати з східнього Берліну свого амбасадора та заступити його шарже д'аффер, бо, мовляв, така західньо-німецька вимога суперечила б суверенному характерові югославської закордонної політики.

У самоуправних виборах у Франції найбільше виграли — безпартійні

Париж. — У виборах до міських рад на терені Франції, переведених у двох минулих неділях, ліві партії (соціялісти і комуністи) здобули більше голосів, ніж в останніх парляментарних виборах, але менше, як у виборах в 1953 році. Проте в загальному, завдяки виборчій ординації, що давала першенство листам, які блькувались, збільшили свій стан посідання в громадах праві партії, хоч, напр., комуністи ввійшли в поважній кількості до самоуправних промислових дільниць Парижу. Коли у 1953 році комуністи здобули 24,206 мандатів, то тепер осягнули 20,454. Соціялісти мали тоді 58,382 мандати, тепер — 52,145. Деґоллісти (Унія за нову Республіку) тоді осягнули були 16,958 радних, тепер — хоч вони при владі — всього 22,253. Зате збільшилась кількість радних за правою Незалежною партією: у 1953 р. — 167,726 радних, тепер — 169,840. Характеристичною є перемога кандидатів, не зв'язаних з ніякою партією. У 1953 році в міських радах було 21,713 безпартійних, тепер — 43,893. Загалом вибрано кругло пів мільйона радних в 38,000 громадах.

Українську Телевізійну Програму відложено до 5-го квітня

Нюарк, Н. Дж. — Українську телевізійну програму „З вірою ми надіємось", передбачену початково на 8-го, опісля на 22-го березня, тепер знову відложено, цим разом уже дефінітивно до 5-го квітня ц. р., — інформує голова Українського Телевізійного Комітету Ню Йорку і Ню Джерзі п. Мирон Леськів. — Причиною цього чергового відложення програми є бажання вдосконалити її до найбільш можливих меж, що вимагає додаткового часу. Крім того, Комітет взяв під увагу також прохання і побажання поодиноких довколишніх громад, що саме в дні 22-го березня влаштовують ще Шевченківські Свята та інші імпрези і побоюються, що передача телевізійної програми в тому дні могла б затримати публіку дома при телевізійних апаратах. З цих міркувань передачу програми відложено до 5-го квітня. Телевізійна струя, на якій програма буде передавана, як і точний час-година, в якій вона передаватиметься, будуть своєчасно проголошені.

МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЗАХОДУ РАДИТИМУТЬ У ВАШИНҐТОНІ

Вашингтон. — 31-го березня і 1-го квітня радитимуть у Вашинґтоні міністри закордонних справ ЗДА, Англії, Франції і Західньої Німеччини над „проєктом принципів", що їх треба триматися у дебатуванні над проблемою мирового договору з Німеччиною. Цей проєкт виготовляють вже тепер експерти названих чотирьох держав у Парижі. Туди приїхали, щоб узяти участь в тих нарадах, західньо-німецький амбасадор у Вашинґтоні д-р Вільгельм Ґреве та американський амбасадор у Бонні Дейвід К. Е. Брус. Згадана вгорі конференція міністрів закордонних справ 4-х західніх держав попередить з'їзд у Вашинґтоні всіх узагалі міністрів закордонних справ 15-х членських держав Північно-атлантійського пакту (НАТО) з нагоди 10-річчя цієї могутньої західньої оборонної організації. — Центральною проблемою всіх цих нарад буде актуальна Берлінська криза, спровокована натиском Совєтів, щоб викинути західні держави з західнього Берліну. Однак в західніх дипломатичних колах — твердять часописи — щораз глибше закорінюється думка, що Совєти штучно розпалили Берлінську кризу на те, щоби якраз спровокувати переговори на ширшій базі, чармаючо офіційно самі ніби звужують плятформу розмов тільки до справи перетворення західнього Берліну у „вільне місто" та задля підписання мирового договору з „двома Німеччинами." Західні держави — повідомляє преса — вже протягом найближчого тижня відішлють до Москви нову ноту, в якій запропонують перевести ще цього літа нову конференцію голів урядів, отже „на верщинах". — Фахівці шукають тепер такої формули, яка далі настоювала б на потребі підготовлення конференції „на вершинах" попередньою конференцією міністрів закордонних справ, але не узалежнювала дуже різко конференцію „на вершинах" від згори запевненої гарантії, що така конференція матиме успіх. Англійський прем'єр Мекміллен будім-то прийшов до переконання під час своїх розмов з Хрущовим і іншими совєтськими вожаками, що Хрущов уважає тільки себе за компетентного до ведення переговорів з Заходом і не хоче зректися цієї місії в користь свого міністра закордонних справ, і тому головно настоює на конференцію „на вершинах". Захід, не тільки погодившися на цю концепцію, але сам пропонуючи її, хоче дати доказ своєї доброї волі, сподіваючись, що світова опінія звернеться проти шантажевих метод Москви. Під час нарад Президента з англійським прем'єром Мекмілленом, які починаються в четвер 19 ц. м. і конференції міністрів закордонних справ напереломі цього й наступного місяця у Вашинґтоні — Захід докладно спрецизує свої одностайні позиції та виступить з конкретним контрпроєктом у справі з'єдинення Німеччини.

Скрізь у вільному світі прийнято з захопленням промову Айзенгавера

Париж. — В усіх столицях Заходу прийнято останню промову президента Айзенгавера до американського народу з минулого понеділка з найбільшим вдоволенням. Потвердили це безпосередні заяви різних державних діячів, як теж коментарі найповажніших часописів в різних країнах. У Західній Німеччині велике вдоволення викликала ще раз тверда заява Айзенгавера, що ЗДА не поступляться „ані на цаль" та що вони, проте, водночас готові до переговорів з Совєтами, але не під диктатом і тільки на „розумній" базі. Те саме прихильне враження в Парижі. Західньо-німецькі і французькі керівні кола вдоволені, що Айзенгавер не вжив у своїй промові тих висловів англійського прем'єра Мекміллена, які особливо подратували Бонн і Париж: про „розрідження" військових сил в Европі та про „пливку" політику. Знову ж у Лондоні вдоволені, що згода Айзенгавера на участь в конференції „на вершинах" віщує добрий хід нарад між Айзенгавером і Мекмілленом. Посадник західнього Берліну В. Брандт заявив, що промова Айзенгавера потвердила, що можна покладатись на поміч Америки. Індійський прем'єр Неру добачив у промові Айзенгавера потішаючий доказ, що розвиток подій штовхає світ до переговорів, а не до війни. Подібну заяву склав японський міністер закордонних справ Аіхіро Фухіяма. Західні часописи підкреслюють теж одностайну поставу всього американського народу за Айзенгавером, яка проявилась в заявах найвидатніших республіканських і демократичних сенаторів з приводу промови Президента.

В АМЕРИЦІ

● **4,000 студентів Сільського університету** покарані президентом того університету Віґні Ґрісволдом домовим арештом за те, що під час паради в пошану св. Патрика обкидали снігом поліцистів і лаяли їх „ґестапівцями". Командант поліції назвав поведінку студентів „ганебною". Поліція заарештувала 40 студентів. Університетська влада обдумує, яку кару визначити для провідників заворушень.

● **Представники** обох партій у Конґресі критикують членів кабінету президента Айзенгавера за те, що ніхто з них минулого тижня не був присутній в Конґресі, коли промовляв Хозе Марія Лемус, президент найменшої американської держави. Окрім головного поштмайстра Артура Сомерфілда і секретаря внутрішніх справ Фреда Сітона, які в той час були поза Вашинґтоном, всі інші секретарі знаходилися в столиці.

● **15-річна Клара Брейтвейт** з Оґдену, Ютаг, народила сина і тим самим спричинила такі зміни в своїй родині і в родині свого 20-річного чоловіка: 30-річна Іда Смит стала бабусею, 45-річна Корал Мер — прабабусею, 80-річна Теда Енн Ді Гевен прапрабабусею. Пані Брейтвейт, Смит і Мер вийшли заміж, мавши по 14 років, а перших дітей породили, коли мали по 15 років.

● **Педставник департаменту скарбу** заявив на підкомісії видатків у Палаті Репрезентантів, що уряд „на робленні грошей заробляє гроші", бо на карбування 20 нікелевих монет треба металу вартости лише 12 центів. У фінансовому році, який починається 1-го липня ц. р., таким способом уряд заробить 40 мільйонів долярів.

● **Сенатор - демократ** з Індіяни, Венс Гарткі, вніс законопроєкт, згідно з яким усі почесно звільнені з армії ветерани першої світової війни мали б діставати пенсію в сумі 100 долярів місячно.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Виставку світлин діячів і подій з доби українських визвольних змагань українського народу в рр. 1917-21** влаштовує Український Конґресовий Комітет Америки в рямцях святкувань роковин державної самостійности і соборности України. Відбудеться ця виставка в неділю, дня 29 березня ц. р. в горішній залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку від 1-ої по пол. до 10-ої вечора. Відкриття виставки о год. 1-ій по пол.

● **Відомий американський епископ - публіцист Фултон Дж. Шін,** висловлюючи вимогу започаткування політичної акції для звільнення мільйонів людей, поневолених Совєтами, заявив у своєму коментарі, опублікованому дня 14-го березня ц. р., що у відповідь на совєтські обвинувачування ЗДА і західніх держав у здогадному поневолюванні своїх та інших народів, ЗДА повинні виступити із списком тих народів і країн, що їх Совєти окупували, пограбували і поневолили. Між цими поневоленими московським комунізмом країнами єпископ Шін поставив на першому місці Україну і далі такі країни: Румунію, Мадярщину, Східню Німеччину, Естонію Латвію, Карелію, Польщу, Литву, Болгарію, Вірменію, Албанію, Зовнішню Монголію, Азербайджан, Кіркізістан, Узбекістан, Китай та інші.

● **Концерт на пошану Тараса Шевченка** відбувся у Вилкс Беррі, Па., заходом клюбу молоді УНСоюзу в домі п-тва Заліїв. На програму вечора склалися такі точки: промова Івана Моганка про життя і творчість Шевченка, декламації поезій з „Кобзаря" і виступи клюбового хору із композиціями до слів Т. Шевченка. Закінчено вечір молитвою, проведеною Г. Болоським за вільну і незалежну Україну. По концерті відбулася спільна вечеря, приготована п-нею Мельник.

У СВІТІ

● **У Північній Родезії** англійський губернатор проголосив поза законом так званий Американський Національний Конґрес, що тероризував муринів-автохтохів за їх співпрацю з білими. Голова цієї муринської організації Кеннет Каунда признає, що він — безкомпромісовий ворог білих, але твердить, що був проти стосування терору і наслідування метод Магатми Ганді — пасивного спротиву.

● **До маленької португальської колонії Макао,** біля комуністичного Китаю втекло коло 200 китайських рибалок із своїми човнами та ріднею, після того, як у Китаї вийшов декрет комуністичної влади, згідно з яким рибалки мають здавати державі зловлену рибу, а натомість діставатимуть квитки до державних крамниць. Китайські канонірки на очах португальської влади ловлять утікачів.

● **В англійській палаті** громад відбулася минулого тижня рідка в історії англійського парляментаризму сцена. Соціялістична посолка д-р Едіт Самерскілл закинула своєму колезі-консерватистові, що він, за згодою міністерства здоров'я, заробляє великі гроші на доставі ліків з Америки. Обурена цим закидом, консервативна посолка Айрін Вард крикнула: „Едіт, ти дурепа!" Палата заніміла, бо англійські посли навіть у найгарячішій дискусії титулують один одного „достойним репрезентантом такої-то округи". Речник соціялістів негайно звернувся до голови парляменту з запитом, чи личить називати „достойну репрезентантку" дурепою? Голова парляменту заявив з невинною міною: „Я нічого не чув!". Газети, коментуючи цю сцену, додають, що обидві „достойні репрезентантки" є приятельками і напевно заміряться.

● **До Ізраїлю** прибуло в грудні минулого року 5,600 жидівських імігрантів із Східньої Европи, в січні — 4,740, а в лютому — тільки 1,210. За перших 10 днів березня приїхало 1,300 осіб. Румунія й інші комуністичні країни припинили леґальний виїзд жидів до Ізраїлю внаслідок гострого протесту арабських держав. Кажуть, що це Москва звеліла була румунському урядові дозволити жидам масово виїздити до Ізраїлю, щоб настрашити арабів.

● **Збіжжева біржа в Вінніпеґу** повідомляє, що СССР закупив у Канаді 1,500,000 бушлів пшениці — вартости 2,175,000 долярів.

СВОБОДА — SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Сіті і закордоном:		Jersey City and Foreign Rates:	
На рік	$ 14.00	One year	$ 14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИНЦИПИ І ПРАКТИЧНІ МІРКУВАННЯ

Президент Айзенгавер говорив у минулий понеділок до народу через всі радіо- і телевізійні стації про міжнародну кризу, яка виникла внаслідок совєтського намагання витиснути з західнього Берліну невеличкі, радше символічні, залоги трьох західніх держав. Президент пояснював, що Америка мусить боронити свої права в ім'я принципу. Водночас він навів багато інших принципів, які тісно пов'язані з обороною проти комуністичної імперіялістичної захланности. Ось деякі з наведених ним принципів:

„...Це справа принципу, що З'єдинені Держави не можуть прийняти заявленого будь-яким урядом його права самовільно ламати урочисті договори, що їх партнерами є ми, поруч з іншими. Але в Берлінській ситуації у гру входять обидва — і принципи і вільний нарід..."

„...Не маємо заміру знехтувати наші права і виректися вільного народу. Совєтські правителі повинні пам'ятати, що вільні люди вже раніше вмирали за так звані „клаптики паперу", які репрезентують обов'язок і честь і волю... Ми визнаємо, що воля неподільна: якщо денебудь у світі буде знищена воля, то це вдарить по кожному вільному народі... Дорогі американці, в одному я певний: що ми маємо відвагу і здібність відповісти вимогам дійсности в сучасному і майбутньому. Треба тільки, щоб ми розуміли цілі і зберігали самодисципліну, що її вимагає свобода..."

Але це не є дон-кіхотство — проливати кров задля високих принципів. Президент з найбільшим притиском звернув увагу на те, що відмова від таких принципів не запевнює миру, не дає ніякої практичної користи. Навпаки: відмова в ім'я спокою від засад, якими керується вільний світ, тільки заохочує агресора, стягає на вільні народи ще більше нещастя і остаточно мусить закінчитись воєнним ударом..." Очевидно, що американський і інші західні народи не хочуть війни. Цілий світ знає про це. Глобальний конфлікт в сучасних умовинах означав би знищення цивілізації. І самі совєтські правителі свідомі цього. Але історія дає нам тверду лекцію, що ні один нарід не мав ніколи успіху, коли хотів уникнути страхіть війни, відмовившись від оборони своїх прав і намагаючись заспокоїти агресора... Риск війни буде менший, коли залишимось твердими. Війна стане ближчою, якщо поступимось і заохочуватимемо радше правління тероризму, ніж правління закону і ладу. Так, це той стрижень політики миру, яку ми намагаємось проводити в цілому світі. У цій політиці криється найбільша надія світу на мир..."

І тому в ім'я принципів, вірности прийнятим міжнародним договорам та віри в неподільність свободи у світі, в ім'я принципу конечности протиставитись імперіялістичному агресорові, але також в ім'я суто практичних міркувань актуальної доцільности — Президент ще раз потвердив свою давнішу заяву: „Не відпустимо ані на цаль від нашого обов'язку". „...Не ми будемо тими, які зломлять мир: це Совєти погрожують вжити сили, щоб перешкодити вільній комунікації (з західним Берліном). ...Ми не маємо ніяких самолюбних матеріяльних цілей на увазі. Ми не шукаємо панування над іншими, а шукаємо тільки справедливого миру для світу у цьому випадку зокрема для народів найбільш заторкнених". Таке американське відношення до інших народів порівнював Президент з політикою Совєтів, яка тепер та сама, що була десять років тому, і тому Президент зацитував тодішню характеристику совєтської політики, що її зробив був нинішній — хворий тепер — державний секретар Джан Фостер Доллес, кажучи, що Москва змагає до запанування над світом, здобуваючи поступово політичну силу в поодиноких знищених війною кранах і в той спосіб намагаючись цілком ізолювати та оточити Америку, яку вона одверто називає своїм головним ворогом.

Уся півгодинна промова Президента мала на цілі з'ясувати американському народові істоту совєтської агресивности і водночас переконати його, що треба їй протиставитись всіми способами, включно — коли треба буде — з війною. Президент погодився на переговори з Совєтами, але не під їх диктатом і на основах, які давали б надію на успіх. Він розвіяв водночас острах, що міг постати в народі під впливом голосів переборщеної критики, наче б ЗДА не мають достатніх збройних сил. Президент авторитетно в найзагальніших рисах указав на могутність збройних сил Америки. Пригадка принципів, на яких спирається політика Америки, та її реальної збройної сили — це добрий вступ для нарад з англійським прем'єром Мекмілленом, що в четвер 19-го ц. м. прибуває до Вашингтону.

З'ЇЗД ПИСЬМЕННИКІВ У КИЄВІ

Минулого вівторка, дня 10 березня ц. р., почався в Києві довго відкладуваний, попереджуваний безконечними т. зв. передз'їздовими дискусіями і з майже непомітним проголошенням його реченця Четвертий З'зд Письменників України, значить, тих підсовєтських українських літераторів, що зорганізовані в офіційній Спілці Письменників України, головою якої є поет Микола Бажан.

Проходив з'їзд у залі нарад Верховного Совєту Української ССР і брали в ньому участь письменники Києва, Харкова, Львова, Сталіно, Ужгорода, Чернівець й інших міст та областей України; — крім того були на ньому присутні офіційні делегації письменницьких спілок РСФСР, Білоруської ССР та інших совєтських республік. Як і на всіх такого роду совєтських імпрезах, учасники з'їзду на самому початку „з величезним захопленням" обрали почесну президію з'їзду в складі Президії Центрального комітету КПСС.

Вітав з'їзд від комуністичної партії України секретар її ЦК Л. Найдек, а основну, багатогодинну доповідь на тему „Українська радянська література в боротьбі за побудову комунізму" виголосив голова правління Спілки Письменників України (СПУ) Микола Бажан.

Свою промову Бажан почав із „захоплених" дитирамбів на честь совєтської компартії й „історичних рішень" 21-го з'їзду КПСС, мовляв, цей з'їзд, „збагачуючи партію і весь совєтський народ передбачливими і сміливими поленінськи теоретичними узагальненнями процесів комуністичного будівництва... — відкрив великі перспективи перед працівниками ідеологічного фронту і діячами літератури". В дальшому Бажан вихваляв партію за її „допомогу" діячам літератури і особливо звеличував „відомий партійний документ", проголошений Хрущовим й опублікований в усій пресі та виданий (1957) окремим виданням: п. н.: „За тісний зв'язок літератури і мистецтва з життям народу". Зокрема запевняв Бажан на різні лади, що письменники України „твердо стоять на ленінських позиціях партійности, народности літератури, на позиціях соціялістичного реалізму, вірного служіння великій справі комуністичного виховання мас".

Висловлюючи „щиросердечну подяку" комуністичній партії Совєтського Союзу за її „піклування" справами літератури і за її „високу оцінку досягнень й успіхів української підсовєтської літератури", Бажан заявив, що за останні роки видано в УССР багато нових романів, повістей і збірок поезій, а на сценах театрів поставлено 90 нових п'єс українських авторів. При цьому підкреслив Бажан зокрема „заслуги" таких підсовєтських письменників, як Тичина, Рильський, Корнійчук, О. Гончар, М. Стельмах та ін. Ствердив Бажан і те, що ряди письменників поповнюються талановитою творчою молоддю.

Стверджуючи величезні нібито досягнення в „окрилюванні письменників соціялістичною дійсністю", Бажан все ж таки не міг заперечити чи хоч би промовчати, з одного боку, „нездорових настроїв і тенденцій" у літературному процесі, а з другого — численних недоліків і занепадницьких ідейно - творчих провалів у роботі деяких літераторів.

Зокрема, не міг похвалитися Бажан знищенням „буржуазного українського націоналізму", що з ним борються московські намісники і їхні ставленці в Україні вже чотири десятки років. Велику частину своєї промови він присвятив „конечності підвищити бойовість виступів письменників проти буржуазної ідеології", ставлячи це найголовнішим завданням підсовєтської української літератури. Найбільш отруйними і найбільш живучими проявами буржуазного думання назвав Бажан „прояви націоналізму", стверджуючи цим їх незнищиму наявність у підсовєтській українській літературі і в житті. Проти цих проявів Бажан закликав спрямувати всі „удари радянської літератури". Свою промову закінчив урочистим запевненням, що „літератори Української РСР виконають свій обов'язок перед партією і народом".

В другому дні з'їзду його учасники вислухали доповіді А. Левади — „Стан і завдання української кінодраматургії", Наталі Забіли — „Про українську радянську літературу для дітей" і Л. Новиченка — „Про деякі питання української радянської критики і літературознавства". Після цього увечері почалася дискусія, пересипувана заявами відданости партійним вказівкам і деклараціями про „величезне піднесення", що його викликали в письменників України „історичні рішення 21-го з'їзду КПСС", сповнюючи їх надхненням на нові „досягнення в ім'я перемоги комунізму". В цьому дусі говорили і Вадим Собко, і Любомир Дмитерко, і Платон Воронько й інші, не лишаючи ні місця, ні часу на будь-яку ділову дискусію чи на обговорення професійних письменницьких проблем і справ. Тепло зустріли учасники з'їзду Максима Рильського, який виступив із закликом опановувати багатства рідної мови, що, як виходить, в підсовєтських умовах не завжди дозволено й можливо.

Згідно з пляном, з'їзд повинен був закінчитися в четвер 12 березня вибором нового правління Спілки Письменників України. Але про це ще повідомлень немає. На всякий випадок, вже сьогодні можна ствердити, що з'їзд нічого нового не дав і що він нічим не причиниться до пожвавлення літературного процесу в Україні.

О. Р.

ЯК М'ЯКО ВЕЧІР...

Як м'яко вечір тіні стеле
Зачарований дивлюсь туди,
Де колихають темну зелень
Дощем побризкані сади.

За ними поле половіє,
Там мак цвіте,
стежинка в нім...
Чому ж не йдеш, моя леліє?
Твій подих в вітрі запашнім.

Я забуваю: в цій годині
Далека ти. Не в цім краю
Твій погляд милий,
темно-синій,
Світив на молодість мою.

Вечіріє небо навіває
Незбутніх мрій,
дивочних дум...
Я забуваю — все минає,
Як блиск роси, як вітру шум.

ВОЛ. СВІДЗІНСЬКИЙ

ВИСОКІ ЗАКАБЛУКИ

Париж. — Відомо, що ген. де Голь дуже високого зросту. Навіть на англо-саксонську країну високий. Серед французів, які відзначаються низьким зростом, властивим для середземноморської раси, він — справжній велетень. — Зате Дюкльо, перша особа французької компартії в зв'язку з віком і недугою Тореза, — відзначається дуже малим зростом. Він — майже карлик. Отаке — як кажуть у нас на Лівобережжі — зінське щеня...

Ця різниця в зрості основних конкурентів політичного життя Франції являє собою ідеальну тему для карикатуристів. На одній із останніх карикатур в популярному щоденнику Дюкльо безнадійно задирає голову, стоячи в тіні штанів де Голя з генеральськими лямпасами. Цей мотив у карикатурах не новий. Нове те, що цим разом Дюкльо своїм носом сягає вище кісток де Голя, бо... має „паризькі" високі закаблуки.

Високі закаблуки — це тема дня у Франції. Закаблуки бо Дюкльо це зовсім не жарт. Це небезпечний прояв зміни настроїв у країні. Зміни відношення до режиму, який здобув таку нечувану перемогу у вересні минулого року.

В неділю 8 березня відбулися комунальні вибори в Парижі й дванадцятьох великих містах Франції, що мають понад 120,000 населення. У цих виборах взяло участь 72% виборців. Фреквенція — вища від нормальної. Але при тому нормальному зацікавленні до виборів комуністи здобули на 7% більше голосів, як у референдумі з вересня минулого року. Це і є ті високі закаблуки Дюкльо, які дозволяють йому дивитися інакше на де Голя.

7% — ніби не так багато. Але діло не в відсотках, а в тому, що всі вважали, що де Голь остаточно викінчив комуністів. В референдумі з минулого року він їх дуже серйозно вдарив, і щодо цього нема ніяких сумнівів. Але практика голізму непопулярна, і це показують комунальні вибори та здобутки компартії.

Першою причиною відродження впливів комуністів слід вважати непопулярні заходи в справі рівноваження бюджету, що б'ють по кишені найбідніших. Передусім обмеження користей з обов'язкового соціяльного забезпечення, від якого ніхто не може втекти ні в особистих тягарах, ні в тягарах, що їх поносить працедавець і вкальковує в ціну випродукуваних виробів. Це найбільш обурливе, бо ж це справжнє насильство: ви мусите платити, а рекомпенсату вам арбітрарно зменшують, і то відчутно.

Дальшою причиною невдоволення робітництва є вислід господарських заходів уряду, що виявляється покищо в збільшенні впливів девіз, як вислід девальвації, але одночасно в підвищенні цін і... — зменшенні не лише внутрішнього споживання, а й експорту. А це в результаті приносить зменшення продукції. Рецесія, так добре відома з минулого року в Америці, тепер є наявним фактом у Франції.

Як ми подавали в одному з попередніх дописів, в загальному кількість годин праці впала тільки на одну годину тижнево. Але важлива тут тенденція спадку, що загрожує чорними перспективами. При цьому треба брати до уваги, що Франція — не Америка. Маємо на думці факт, що робітник в Америці завжди тримає якусь копійку на чорну годину, а пересічний робітник у Франції живе з дня на день, і безробіття навіть на два тижні загрожує йому повною катастрофою.

Ця зміна настроїв, що випливає з перших конкретних заходів нового режиму, від якого загал сподівався чудес, (в додатку ж міністер фінансів таки обіцяє чудеса приблизно за рік), — виявилась ще й у тому, що старі партії, які вели перед в IV Республіці, збільшили свої осяги. Разом беручи, партія, яка підтримує де Голя і яка була переможцем у референдумі, втратила коло 20% голосів. А це вже для режиму дуже небезпечна річ.

Не забуваймо, що „легкі" французи є творцями матеріялістичної філософії. Отже, логічно беручи, для французів дуже важливими є справи побутові, задля яких вони здібні на багато дечого.

Правда, режим де Голя запевнений на кілька років, але перспективи його не блискучі в світлі останніх виборів і змін, що їх ці вибори розкрили в настроях. Справа тим небезпечніша, що в випадку упадку де Голя у Франції може прийти до військової диктатури, тобто правого й доволі реакційного режиму, або — ще гірше — до народного фронту. Лівиця починає рухатися й відроджуватися, про що свідчить зріст тиражу лівої опозиційної преси. А ситуація лівиці така, що без комуністів вона не може дійти до влади.

Та покищо режим має за собою всі леґальні основи, і йому нічого не загрожує. Рятуватись від безробіття він думає великими державними роботами та мобілізацією приватного великого капіталу. Нафтові компанії вже запляновували будову великого нафтопроводу з атлантійських французьких портів до Німеччини, довжиною на 500 миль і з перепусковою здібністю в 1963 році до 10 мільйонів тонн нафти річно.

Поза тим уряд вирішив заняти тверду поставу супроти Москви. З цього випливає — „сердечне непорозуміння" з Англією, але зате ще більше зближення з Німеччиною та Америкою. А це запевнює в разі потреби фінансову підтримку цих держав, не кажучи вже про політичну. В основному це дуже приємне для нас явище: Москва бо завжди вважала Францію слабим пунктом західнього світу, позицією, що її найлегше підважити. Де Голь показав, що він зовсім не має наміру бути знаряддям в руках Москви, і це великий осяг для вільного світу.

Вже найвищий час, щоб Захід перестав регулювати свої настрої й надії відповідно до промов Хрущова: труситись після його погроз і бачити все в рожевих кольорах після його усмішок. Коли перестане так реаґувати на вигадки Нікіти Франція, то треба сподіватися, що перестануть і інші. В першу ж чергу Мекміллен, який після холодного прийняття у Франції не може сподіватись теплішого в Америці.

О. Д-вич

Роман Ільницький

ВИГЛЯДИ УКРАЇНСЬКОЇ КОПАЛЬНІ В КАНАДІ

Нещодавно на сторінках української американської і канадійської преси появилося декілька статтей з інформаціями про першу українську копальню у вільному світі (Канаді) з осідком в Монтреалі. З приведених інформацій виходить, що копальня має добре, досвідчене фахове керівництво, поважний капітал ($ 1,675,000) і солідних відборців продукту, переважно американські фірми будови атомових реакторів і канадійські підприємства, зайняті пущенням в рух корабельного сполучення між великими північно-американськими озерами і Атлантійським океаном.

Також відомо, що хоч фінансове і технічне керівництво перебуває в руках українських інженерів, то на копальню здобувають щораз більший вплив канадійські французи. Вони вже тепер мають в своїх руках 48% капіталу і 6-ох директорів в центральному керівництві.

Українська громадська опінія заінтересувалася копальнею і виявила живий інтерес в тому, щоб її затримати в українських руках. Идеться про те, щоб всі дальші випуски акцій копальні закуповували переважно українці.

В зв'язку із так поставленою проблемою постає цілком виправдане генеральне питання: чи оплачується нині купувати акції промислових підприємств і зокрема чи варто поручати українцям інвестувати там свої гроші, не обмежуючись виключно тільки до заощаджень на банкових контах?

Інфляція вимагає нових способів господарювання грішми

Щоб дати задовільну відповідь на це питання, треба приглянутися ближче до теперішньої господарської коньюнктури в загальному. Відомо, що ми тепер живемо в часі інфляції (зменшення покупної сили) американського і канадійського доляра. За останніх 10 років гріш втратив приблизно 40-50% своєї первісної покупної сили. Кошти прожитку зростають з року на рік, а навіть з місяця на місяць. Про це звідомляють статистичні бюра і інститути для дослідів господарської коньюнктури. Робітники стараються поправити своє становище тим, що вимагають на підприємцях збільшення заробітної платні. Але це дає тільки короткоречинцеву і навіть споводну поправу їх становища. Підприємці, щоб залишитися при давніх доходах, вирівнюють втрати на більших платнях звижкою цін на готовий продукт. Це в свою чергу підносить кошти прожитку, а тим самим обезцінює дальше доляр.

Останні міжнародні події, а в тому передусім викликана Совєтами криза у зв'язку з Берліном, змушують ЗДА і Канаду (зрештою і всі інші держави) до збільшених витрат на зброєння, що в економічному сенсі є непродуктивними і нераз ще впливають на обезцінення гроша.

Все це разом промовляє за тим, що в ближчому часі буде далі поглиблюватися інфляція, хоч загальна господарська коньюнктура може поліпшуватися. Ощадності, які американці і канадійці, а в тому і українці, тримають переважно на банкових контах в дотепер рекордовій висоті, будуть також втрачати на своїй реальній вартості. За кілька років вкладчики не зможуть купити за свої гроші разом з відсотками навіть того, що тепер можуть купити без відсотків.

Відворотний процес на ринку акцій і цінних паперів

Цілком відворотний процес відбувається тепер і буде відбуватися ближчими роками на ринку акцій і цінних паперів. Як ціна доляра кожного місяця йде вдолину, так вартість акцій підноситься. Клясичним прикладом на це може послужити зріст вартости акцій Дженерал Моторс, хоч він, правда, є такий небуденний і виїмковий, що не може правити за типовий покажчик розвитку всього промислу ЗДА. В першій половині 20-их років Дженерал Моторс був ще незначною в світі фірмою. Але хто в тому часі початкового розвитку закупив його акції на 5,000 долярів, той нині має 2 мільйони 250 тисяч долярів маєтку! Цей фантастичний зріст вартости акцій Дженерал Моторс ясно говорить про те, в якому прискореному темпі розвивався американський (і канадійський також) промисл в останніх 3-ох десятиліттях і який „золотий інтерес" зробили ті, які в тому часі купували американські акції.

В повоєнних роках процес зростання промислу ЗДА і Канади продовжувався. Добробут в цих обидвох країнах досягнув таких висот, на яких він ще ніколи не перебував за цілу їх історію. Продукція дібр і їх споживання на власних ринках власним населенням були щодо своїх розмірів неповторними. Подібний розвиток заповідається і на майбутнє.

Шанси для української копальні

Очевидно, передбачуваний загальний розвиток промислу відкриває такі ж добрі шанси і для українських фірм, а в тому і для української копальні в Канаді. Її продукт — титаній — є якраз „на часі". Його щораз ширше будуть застосовувати при будовах всяких атомових споруд, в хемічному промислі тощо. — Можна з великою правдоподібністю передбачувати, що розвиток копальні буде тривалий, а його шанси будуть все зростати.

В Італії грозить розкол керівної партії

Рим. — У Римі радить 112-членний „партійний парлямент" Християнсько-Демократичної партії, яка весь час від останньої війни стоїть при кермі влади. Ці наради викликали надзвичайне зацікавлення в усіх політичних колах, тому, що від них залежить збереження єдности в цій партії, чи — навпаки — поглиблення внутрішніх розбіжностей, що можуть довести навіть до партійного розколу. Річ іде про те, чи партія, як цілість підтримає теперішній однопартійний уряд Антонія Сені, який спирається на центро-праву більшість у парляменті. Водночас, наради цієї партійної верхівки мають вирішити справу зголошеної димісії колишнього прем'єра Амінторе Фанфані з становища генерального секретаря партії. Фанфані є репрезентантом лівого партійного крила. Прем'єр Сені відніс покищо перемогу, бо майже одночасно рішено підтримати його уряд. Резиґнацію Фанфані прийнято 54 голосами проти 37. — Внутрішні партійні відносини колишній прем'єр Адоне Золі назвав „анархією", тому, що Християнсько-Демократичну партію підтримує Католицька Церква та що водночас саме тепер послаблення цієї партії було б автоматично скріпленням комуністів в Італії і ударом для Заходу в міжнародній площині, то існує надія, що буде збережена єдність партії.

Проф. Осип М. Левицький

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ У ВІДНІ 1944/45

(3)

Німецькі школи покінчили свої зайняття перед зимовими феріями вже 12 грудня; ми протягнули їх, не зважаючи на дошкульний холод (захворінь між молоддю в зв'язку з цим не було), до 22 грудня, закінчуючи перший триместер клясифікацією. При доволі поблажливій оцінці цілости праці учнів, знайшлося заледве 40% учнів, які поважно вив'язалися з шкільних обов'язків. До клясифікації дійшло 207 учнів, в тому числі 99 дівчат; із загального числа не клясифіковано 47 учнів; недостатню оцінку з поведінки одержало 32 учні. При цьому слід відмітити, що дівчата показали себе в науці і поведінці краще, ніж юнаки.

Перед закінченням триместру переведено в школі святомиколаївську збірку під кличем „Діти — дітям" для українського табору в Страсгофі. Зібрано понад 700 дарунків і грішми 354 марки. Учителі пані М. Осовська-Ганицька і проф. д-р В. Лев роздали ці дарунки дітям.

З починів школи в тому часі слід відмітити ще створення перехідних курсів для учнів з Наддніпрянщини, які покінчили VI чи VII клясу середньої школи за совєтськими плянами навчання. На заклик управи відгукнулося небагато кандидатів. При вступних іспитах стверджено, що вони назагал відповідають навчальним вимогам гімназії, — розуміється, крім латинської й почасти німецької мови, яких або не вчилися, або ще як слід не опанували. Та коли дано їм змогу користати зі шкільної науки, вони скоро вживалися у всі вимоги й ставали гарним набутком.

15-го січня повинні були початися в усіх школах поферійні зайняття, але через брак вугілля, а передусім непевну загальну ситуацію відложено їх до 5 лютого. Пропадала надія на нормальне закінчення 2-го триместру. Це тим більше, що 15 січня, під час одного з найбільших налетів, бомба, яка вибухла на вулиці перед шкільним будинком, витиснула всі шиби у наших залях. Вставити нові не було вже ніякої змоги. Треба було хіба ждати на ласкавіше сонце.

Морози тривали, бомбардування не вгавали. Уряд відклав навчання на початок березня. У зв'язку з цим управа зарядила вже 4 березня, щоб учителі відбували з учнями раз на тиждень в означеному часі в трьох неушкоджених залях консультації в усіх предметах, даючи учням змогу поступати в навчальному матеріялі. Ці консультації перетворено 8 березня у періодичні лекції (2 рази на тиждень для III-VIII кляс). Загальна кількість відвідувачів доходила до сотні.

Тим часом серед батьків, учителів і молоді поденервування чимраз зростало. Вісті з бойового фронту родили думку про втечу з Відня. З доручення УЦДК д-р Гуцуляк виїхав до Баварії, щоб подбати про перенесення туди нашої школи.

Передбачаючи повільний занепад школи через відплив молоді й учителів, я постановив ввести в життя курс заочного навчання, передусім для помочі тим учням, які мешкали поза Віднем і не могли відвідувати школу, а також тим, які з важливих причин не мали змоги закінчити 1-ий триместер. На мій часописний заклик з 8 березня („Краківські Вісті", ч. 52) почали впливати зголошення у кількості, якої я не сподівався. До початку квітня було їх 96 до кляс III-VIII. Д-р Подолинський одобрив мій почин, уможливив мені перед своїм виїздом набуття паперу та латинської машинки до писання, — і побажав успіхів...

Для мене розпочалася тоді дуже важка праця. Днями й вечорами, як довго було світло, перебивав я на машині або писав рукою тексти, які передавали мені вчителі, і з кінцем березня виславкандидатам по два листки, на які, розуміється, вже не дістав ніякої відповіді.

Хоч іноді й опадали в мене руки й деревіли пальці, я, у своєму розгоні, не передбачав такого близького кінця цілої „імпрези", і все ще вірив, що розпочате діло можна буде повести з користю для молоді. Вже давніше мав я змогу говорити про зорганізування позаочного навчання у ширшому маштабі з д-ром Шлемкевичем і д-ром Храпливим, але до реалізації його не дійшло. Та з листів батьків набрав я переконання, що вони для нашої праці мали багато зрозуміння й симпатії.

Большевицькі війська зближалися до Відня і внаслідок того ускладнювалась наша праця. Вчителі розбрелися, ще тільки два-три держали зв'язок зі мною. 5-го квітня почалася облога міста. Матеріяли до заочних листків застигли під гриміт стрілів і вибухів, під безустанний клекіт скорострілів та шум літаків. В неділю 8-го квітня увійшли в місто большевицькі стежі, а за ними загони дикої солдатески, якій кинено, як заплату за „труди", вже й так докраю вичерпаний і скривавлений Відень, — настав кінець усім ілюзіям, настав і кінець школі.

З початком травня переведено в будинку школи ревізію й забрано кудись каталог, учнівські свідоцтва, касові книги. Отак, після шістьох місяців існування, закінчила своє недовге життя ця своєрідна школа, яка розпочала його з найкращими намірами.

Насправді важко означити „статус" цієї школи. Власником її був УЦДКомітет, для німецького шкільного уряду вона була „ґедульдет", без надії на зрівняння з правами німецьких шкіл. Вона була такою ж самою „одноднівкою", як тримісячна гімназія в Криниці.

Але вона сповнила своє завдання. Вона згуртувала в собі, а може і врятувала, кілька сотень молоді і дала їй змогу добувати знання. Вона облегшувала батькам працю й прожиток у найскрутніший час.

А найважливіше те, що вона стала неначе символом незгнутости й тугости народу, який, ніби на глум диктаторській самоволі завойовника, ішов вперед своїм наміченим шляхом.

Кінець

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Після успішних зборів 153 Відділу ім. Л. Мишуги УНС.

На протязі 65-ти літ існування, річно, Відділи УНСоюзу рік річно підсумовують висліди з пророблeної діяльности, та вибирають нові управи товариств на чергові однорічні етапи праці. Сучасна доба організаційної розбудови нашої організації накладає багато обов'язків та труду на нові управи товариств. Від них в першу чергу залежатиме розвиток праці в даному товаристві, його діяльність та активність на союзовому полі.

День 1-го березня був днем звичайних річних зборів 153 Відділу, а був це дійсно пам'ятний день для його членів, яким довелося святкувати 5-літній ювілей заснования Відділу спільно зі святом перемоги понад 500-ма Відділами УНСоюзу. Наш Відділ здобув перемогу та чемпіонат у змаганнях за приєднання найбільшого числа нових членів з нагоди святкування 65-літнього ювілею щоденника „Свобода". Цю небувалу історичну подію наше братство гідно відсвяткувало, закріпивши при тому ще сильніше свою дотеперішню позицію внутрі та назовні. Коли згадати про пануючу тепер атмосферу у Відділі, то з гордістю доводиться ствердити, що вона вповні оптимістична, а дух перемоги без сумніву заважить на започаткованих в місяці лютому організаційних перегонах з нагоди ювілейного святкування 65-ліття У. Н. Союзу, та матиме рішальний вплив на його кінцевий вислід. Безумовно в цій справі рішальний голос матиме наш „коронований чемпіон" — гол. радний п. І. Одежинський.

Незалежно від того між членами Відділу ходять чутки, та панує переконання, що здобутий в минулому році чемпіонат УНСоюзу і в цьому році переховуваний буде в місті братерської любови — Филаделфії.

Збори, які відбулися у великій залі Горожанського Клюбу при 844 Френклин вулиці, відкрив голова Відділу інж. Іван Скіра. Він подав коротку історію 153 Відділу та висловив признания секретареві п. І. Одежинському за його мозольну працю при розбудові Відділу. Інж. І. Скіра говорив про велику провідну передову ролю, яку відіграє та занимає від десяток літ наша організація серед українсько-американської спільноти, та закликав членів Відділу до збільшення активности на союзовому полі праці.

Заступник голови адвокат Т. Дармопрай склав звіт з 24 Конвенції УНСоюзу та 7-го конґресу УККА, в яких був делеґатом. Адв. Дармопрай з вдоволенням згадав про дружню співпрацю членів нашої управи та духа єдності, який панує в нашому Відділі. Обширний звіт з діяльности склав секретар Відділу п. І. Одежинський. Він подякував присутньому членству за піддержку його в останній кампанії, а осягнутий ним успіх назвав спільним успіхом цілого. Відділу. У свойому звіті секретар закликав членство до дальшої праці для добра та розвитку УНСоюзу. Потім звітували касир Відділу п. Микола Просіцький та за контрольну комісію п. д-р Іван Белей, який поставив теж внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі. Обрано нову управу в слідуючому складі: інж. Іван Скіра — голова, адвокат Тома Дармопрай — заступник, Іван Одежинський — секретар, Микола Просіцький — касир, інж. Василь Заброцький, Юрій Прокопишин та Мирослав Гельо — члени. контрольна комісія: д-р Іван Белей, Стефан Петик та Ярослав Штойко. В зборах взяли участь головний секретар УНС д-р Я. Падох та головний контролер і голова Окружної Ради Союзових Відділів Східньої Пенсилвенії д-р В. Ґалан. Д-р Ґалан ґратулював Відділові та його секретареві за активність та успіхи в праці на союзовому полі, а зокрема за осягнену перемогу в останній членській кампанії. Др Я. Падох говорив про провідну ролю, яку відограв УНСоюз серед українсько - американської спільноти в минулому, та з'ясував сьогоднішню актуальність ідей і напрямних праці УНСоюзу. Головний секретар висказав зокрема слова признання секретареві І. Одежинському за пророблену ним велику працю для УНСоюзу на терені Филаделфії. Піонер та один з заслужених союзових діячів п. Стефан Слободян ґратулював головному радному І. Одежинському за його дотеперішні успіхи в праці і закликав його і надалі продовжати започатковану ним в 1954 р. працю для УНСоюзу. Зборами проводив інж. Стефан Чорпіта, секретарював Б. Одежинський, в зборах взяло участь 100 осіб.

Після закриття зборів відбулася товариська зустріч з перекускою, яку приготовили милі та симпатичні пані Марія Завадович та Ірина Сірко. Під час прийняття повідомлено учасника зборів п. Василя Радишевського, що йому та його дружині Йосипі народився синок Микола, якого батько автоматично зголосив як наймолодшого члена до 153 Відділу.

Треба об'єктивно ствердити, що збори випали успішно, та що присутні члени були вдоволені з їх перебігу та висліду. Зміцнений склад нової управи відомим на терені Филаделфії з активним суспільно громадським діячем та довголітнім головою станиці Братства Дивізійників інж. Василем Заброцьким та енерґійним молодим та активним Союзовцем Мирославом Гельом, дає всі можливі запоруки дальшого розвитку то росту нашого 153 Відділу УНСоюзу.

Юрій Прокопишин

Сан Дієґо, Каліф.

Українці організуються

З невідомих причин дуже мало українців заїхало до Сан Дієґо, в той час коли в Лос Анджелесі осіло їх доволі багато, хоч в Сан Дієґо є найкращий клімат: зимою не зазимно а літом не загаряче. Статистика показує, що тут є найбільш рівний клімат, і який можете собі вибирати на замовлення на просторі 75 квадратових миль, бо маєте і море, і пустиню, і гори. В Сан Дієґо зілля цвите, а вгорах сніг лежить. Також робіт не бракує, є фабрики, і є добре місце на своє власне підприємство.

Пару років тому, було тут тільки кілька українських родин, і ті віднайшли одні одних через „Свободу" пишучи туди за адресами, або дістаючи „Свободу" через помилку листоноші. „Свобода" все виконує свою місійну роботу для українського народа.

Рік тому прибуло до Сан Дієґо більше українських родин, між ними п. Григорій Китастий, диригент Капелі Украін. Бандуристів зі своєю родиною. Під час турне Бандуристів по Европі, місцева американська преса писала широко про нього та успіхи Бандуристів в Европі. Як він повернув з турне, помістила інтервю свого репортера з п. Китастим про його турне як теж знимки його і його дружини. З тої нагоди відбувся для п. Китастого привітальний вечірок 28-го грудня 1958 р., яким зайнялися пані Хам і Осадца та другі. На вечірок зійшлися численні українці, а відкрив його і провадив п. Іван Ворона. Він згадав про значення турне Бандуристів по Европі, представив п. Китастого, який в одногодинній промові розповів багато цікавого про пригоди й успіхи Капелі. По його промові присутні ставили йому запити, на які він відповідав. Далі присутні просили його заграти на бандурі. Деякі пісні він грав і співав сам, а інші всі присутні співали разом з ним.

При співах, чаї і товариській гутірці забавлялись присутні до пізньої ночі і ухвалили відсвяткувати український традиційний Свят-Вечір. Та Вечеря відбулася 10-го січня ц. р. Відкрив її тостмайстер п. д-р Богдан Осадца, згадуючи про значення нашої традиції і про річницю Злуки Земель України в дні 22-го січня, а п. Китастий отворив Святу Вечерю „Отченашом", який відспівав приграючи на бандурі.

Під час вечері тостмайстер попросив присутніх, щоб забирали коротко слово по черзі, що і сталося. Накінець забрав слово п. Ворона, в якім згадав Рідний Край та всіх тих, які боролися за його свободу, та закликав присутніх зложити щедру коляду для них. Вона принесла $74, які присутні рішили розділити по половині на інвалідів і бандуристів по відтягненні малих видатків. По вечері п. Китастий грав на бандурі і співав наші колядки, деякі сам, інші всі присутні.

П. Китастий виступав два рази на місцевій телевізійній стації, перший раз сам, другий раз 8-го лютого виступав з панею Китастою, яка мала інтерв'ю про себе і про український нарід, а він грав український народний танок, який гарно відгуляла панна Марта Сіяк з Лос Анджелес.

22-го лютого ц. р. відбулися перші загальні, організаційні збори, які перевів д-р Осадца, а секретарювала пані Хам. Збори були цікаві, дискусійні, всі одноголосно заявились за те, щоб організуватися в „Українське - Американське Товариство в Сан Дієґо. Ціль його: запізнати американців з українською культурою та працювати з американським урядом для Свободи Рідного Краю. Накінець вибрали уряд в складі: Іван Ворона — голова; Григорій Китастий — заступник і орг. референт; Надя Хам — секретарка і касієрка. Її адреса: 1181 Bollenbaher St. San Diego, Calif. Контрольна Комісія: Василь Анцібор, Іван Данильчук і Іван Горілий.

Вже є українське товариство то певно більше заїде сюди українців. Треба згадати, що тут відправляється греко - католицька Служба Божа два рази в місяць, яку відправляє словінський священик о. Лев Кулик, для всіх греко - католицького віроісповідання.

Іван Ворона

Клівленд, Огайо

Річні Збори Т-ва „Згода" 358-ий Відділ УНСоюзу

15-го лютого ц. р. відбулися тут річні збори 358-го Відділу УНСоюзу Т-ва „Згода". На ці збори прибуло поважне число членкинь. Управа Відділу зложила звіт з діяльности за 1958-ий рік, а Контрольна Комісія ствердила, що все є в порядку і що фінанси у згоді зі звітом. Збори дали вотум довір'я Управі, а після того відбулися вибори нової Управи на 1959 рік. На предсідника вибрані: С. Палівода, на заст. А. Гавриляк; Ю. Гіргут — заст. фін. секр.; З. Капустинська — касир. До Контрольної Комісії: К. Мураль, Я. Дубріс. Збори відбуваються чотири рази в рік: січень, квітень, липень і жовтень, що третя неділя по першім, о год. 2-ій по полудні в УНДомі.

Проситься членкинь приходити на ці збори і підтримати в праці нашу молоду секретарку та помогти їй приєднати нових членкинь до нашого Союзу у 65-ий рік існування нашої організації.

М. Лабик, рек. секр.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗДА

влаштовує Конференцію Комісії УВН у ЗДА для збереження і вивчення спадщини Володимира Винниченка з доповіддю д-ра Миколи Ів. Шлемкевича: „Володимир Винниченко за часів Центральної Ради і Директорії (Спогади)". Конференція відбудеться в суботу 21-го березня 1959 р. о год. 6-ій веч. в приміщенні Академії (11½ В. 26-та вул. Н. Й.). Вхід вільний.

Керівництво Комісії

Карпатський Союз в Ню Йорку

— влаштовує —

в неділю, 22-го березня 1959 р.

в год. 5:00 по полудні

в Авдиторії ШКОЛИ СВ. ЮРА — в НЮ ЙОРКУ

СВЯТО

20-літніх роковин Державности КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Промову виголосить
д-р В. КОМАРИНСЬКИЙ,
б. шеф преси й інформації при уряді.

Проф. А. ШТЕФАН, голова Сойму
зложить декларацію уряду Карпатської України.
о. С. САБОЛ, Ч.С.В.В.
Короткий спогад — „15 березень 1939 р. в Хусті";
Джан ГВАСТА,
в'язень тюрми в Чехословаччині, разом з сп. П. Гойдичем.
Короткий спогад.

В мистецькій частині виступають:
Хор церкви св. Юра. — диригент проф. Т. ОНУФРИК,
Сольоспів — Ю. БОГАЧЕВСЬКИЙ — бас-баритон та інші.
При фортепіяні — п-ні Калина ЧІЧКА-АНДРІЄНКО.

Для відзначення цієї важливої події у Визвольних Змаганнях Українського Народу і для манифестування нашої національної та державної єдности, запрошуємо Українські Організації та Громадянство до ласкавої участи.

Святочний Комітет

Увага! КЛІВЛЕНД і ОКОЛИЦЯ! Увага!

Українські Злучені Організації (Відділ УКК) в Клівленді

<— улаштовують —>

в НЕДІЛЮ, дня 22-го БЕРЕЗНЯ ц. р.

в АВДИТОРІЇ ЛІНКОЛЬН ГАЙ СКУЛ
при Скрентон Ровд — в Клівленді
в ГОД. 5:00 ВЕЧОРА

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

до участи в якому є прошене
ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО
КЛІВЛЕНДУ й ОКОЛИЦЬ.

Святочну промову виголосить
проф. ЛІНЧЕВСЬКИЙ.

Головним виконавцем концерту буде
відомий чоловічий хор „ДНІПРО"
під кер. п. Е. САДОВСЬКОГО,

з багатим репертуаром з поетичної творчости Шевченка.

Управа У. З. О.

Увага! ВІДДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ **Увага!**

НАДГУДСОНСЬКОЇ ОКРУГИ:

25, 70, 170, 171, 196, 213, 270, 275, 281 286, 287 і 380.

В суботу, 21-го березня 1959 р.

в год. 6:00 вечора
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
при Фліт вул. і Овкленд Евеню — в Джерзі Сіті
— відбудуться —

ОКРУЖНІ ЗБОРИ НАШИХ ВІДДІЛІВ

У Зборах візьмуть участь:
Дмитро ГАЛИЧИН — головний предсідник УНСоюзу;
д-р Ярослав ПАДОХ — головний секретар УНСоюзу;
мґр. Іван СКОЧИЛЯС — організатор УНСоюзу.

На порядку нарад, крім створення постійного ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНСоюзу НАДГУСОНСЬКОЇ ОКРУГИ, є багато актуальних організаційних і громадських справ. Тому закликаємо всіх членів названих Відділів та їх Управи до масової участи в цих важливих Зборах. Гостям раді.

ІНІЦІЯТИВНИЙ КОМІТЕТ

Літературно-Мистецький Клюб
в НЮ ЙОРКУ
149 — 2-га Евеню

П'ятниця, 20-го березня 1959 р.

Ред. Іван Кедрин-Рудницький

промовлятиме на тему:

„Проблема національної репрезентації"

(Враження і рефлексії з 7-го Конгресу українців у Вашингтоні).

ПОЧАТОК — в год. 8:00 вечора.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

КОНФЕРЕНЦІЯ

Комісії УВАН у США для збереження і вивчення спадщини Володимира ВИННИЧЕНКА.

— ДОПОВІДЬ —

д-ра Миколи І. ШЛЕМКЕВИЧА:

„ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО ЗА ЧАСІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ І ДИРЕКТОРІЇ" (Спогади).

Конференція відбудеться
в СУБОТУ, 21-го БЕРЕЗНЯ 1959 р. — в 6:00 год. веч.
в приміщенні Академії — 11½ Вест 26 вул. в Ню Йорку.
Вхід вільний.

Керівництво Комісії

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНИЙ ІНСТИТУТ в США

УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

70-ЛІТТЯ

заслуженого українського генерал-поручника,

Олександра ЗАГРОДСЬКОГО

— відбудеться —
в СУБОТУ, 9-го ТРАВНЯ 1959 р.
в м. НЮ ЙОРКУ.

Організації, які бажають прийняти участь у влаштуванні ЮВІЛЕЮ, просимо зголоситися до 5-го квітня 1959 р., на таку адресу:
U.W.H.I. — P. O. Box 504 — New Market, N. J.

Український Народний Університет
при 2-му Відділі ООЧСУ в Ню Йорку

В суботу, 21-го березня 1959 р.

в ДОМІ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ
315 East 10th Street — New York

отаман Г. Білий

виголосить — ДОПОВІДЬ — на тему:

„Боротьба козаків за Державність".

ПОЧАТОК доповіді — год. 7:00 вечора
ПІСЛЯ ДОПОВІДІ — ДИСКУСІЯ.
Заінтересоване Громадянство в доповіді запрошує

УПРАВА

Замість квітів на могилу
бл. п. **РОСТИСЛАВИ з Кузелів СМИКОВОЇ**
складаємо — $20.00
на видання Збірника НТШ, в шану проф. З. Кузелі.
д-р Кость і Анастасія КИСІЛЕВСЬКІ
д-р Роман і Іванна КИСІЛЕВСЬКІ
Леся і Ярослав ТКАЧІ

Спорт

В СПРАВІ ПАН-АМЕРИКАНСЬКИХ ІГРИЩ

Як один з референтів преси та пропаганди при футбольному ресорті Організаційного Комітету Третіх Пан - Американських Ігрищ, вважаю своїм обов'язком поінформувати українське громадянство про їх організацію, поступ та розвиток.

Як може всім уже відомо, відповідальність за їх переведення перебрав на себе Клівленд, що вкінці, після 2-літніх спроб, мусів скапітулювати з огляду на невідрадні фінансові труднощі. Тоді Пан - Американський Комітет на своєму надзвичайному засіданні в Коста Ріка дня 3-го серпня 1957 р. вирішив передати організацію Ігрищ Шикагові. Не зважаючи на 2-річний „дефіцит", посадник „вітрового міста" п. Дейлі не тільки відважився взяти на себе цей обов'язок, але й прибіцяв довести діло до його повного успіху, щоб дказати перед молоддю всього світу братерську приязнь народів Західньої Гемісфери.

За його ініціятивою створено Організаційний Комітет з поділом на 19 ресортів, що відповідатимуть ось таким ділянкам спорту: легкоатлетика, фехтування, стріляння, плавання, бокс, дужання, підношення тягарів, теніс, футбол, поло, бейсбол, кошиківка, відбиванка, кінні перегони, роверові перегони, водний м'яч, перегони човнів, гімнастика, модерний п'ятизмаг.

Першим кроком цього Комітету стало придбання відповідних фондів: а) На будову спортових споруд та технічного устаткування; б) На покриття коштів транспорту та прохарчування атлетів.

Якщо йде про точку (а) — то її задумано розв'язати дуже легко і просто, здобуваючи $250,000 — з контрибуції промінентних купців та промисловців, а других $250,000 з передпродажі квитків у формі 5-долярових сертифікатів. Це мало б покрити розпочату вже будову модерного плавального басейну, роверової біжні та ремонт головного стадіону (солджерс філд), на якому крім легкоатлетики та футбольних фіналів мали б відбутися обидві церемонії у зв'язку з відкриттям та закриттям Ігрищ.

Коли йде про футбол — то його гратимуть за відповідною схемою, залежно від кількости учасників. У всіх змаганнях суддюватимуть амерканці, (за винятком одного канадійця та одного мексиканця). Лінійні судді рекрутуватимуться з Суддейського Союзу стейту Іллиной. Всі члени футбольного Комітетуноситимуть однакові одностроі з відповідною емблемою та написом „soccer".

Пан - американські Ігрища мають відбутися ц. р. у Шикаго в дня від 27-го серпня до 7-го вересня з передбаченою участю коло 2,000 атлетів із 23-о країн обидвох Американських Континентів — при чому зголошення приймаються до кінця липня на адресу Централі:

Pan-American Games, Inc.
318 S. Michigan Avenue
Chicago 5, Ill.

Залишилося отже неповна року часу. Перед нами ще дуже багато роботи, яка згідно з словами кол. голови Організаційного Комітету п. Штокгольма, а тепер п. Райлі — мусить бути виконана на час, щоб дати нагоду мільйонам шикаґівців та тисячам туристів побачити один з найбільших, побіч Олімпійських Ігрищ, спортових здвигів у світі.

Роман Дублянщя

● **З королівського двору в Тегерані** повідомлено офіційно, що не відповідає правді подана французькою пресою вістка, начебто шах Ірану Різа Палеві хоче одружитися з 22-річною княжною Вриґітою, молодшою донькою шведського короля. У Тегерані не виключають, що, всупереч опозиції деяких кіл в Італії, головно духовенства, шах може одружитися з італійською княжною Марісю Ґабрієлею, з якою він познайомився в Швайцарії.

Найближчі змагання СУАСТ—Схід

Ню Йорк. — (В. С.) Вже в суботу та неділю 21 і 22 березня відбудеться відбиванковий турнір (друга рунда) за першенство СУАСТ'у. В суботу 21-го березня гратимуть за звання першуна команди чоловіків вже від 9-ої години ранку в залі Стайвезант Гай Скул, при 315 Іст 15-ій вулиці, а в неділю від 10-ої год. ранку змагатимуться жінки за лаври чемпіона. Турнір заповідається цікаво, коли взяти до уваги число учасників та високий рівень гри наших команд відбиванки на сході ЗДА. Господарем турніру є УВК „Плай", славний зі своїх великих успіхів в змаганнях за першенства східніх стейтів ЗДА. Крім цього напевно візьмуть участь УСК Ню Йорк, УСТ „Тризуб"-Филаделфія, УСТ „Беркут"-Перт Амбой і БСК „Ньоман" — (білоруси) Савт Рівер. В жіночій конкуренції участь беруть дві команди УСК Ню Йорк, УСТ „Тризуб"-Филаделфія, першун першої рунди, УСТ „Беркут"-Перт Амбой та УСТ „Довбуш"-Ню Гейвен. В найближчій будучності в календарці першенств СУАСТ'у визначена неділя 5-го квітня на індивідуальні першенства столової ситківки (пінг-понгу), і вони мали б відбутися в приміщенні „Чорноморської Січі" в Нюарку, Н. Дж.

Конґресмен Селлер проти допущення до ЗДА міністра уряду Тіса

Ню Йорк. — В неділю 15-го березня на відзначенні 20-річчя Незалежности Словаччини в готелі „Валдорф-Асторія" промовляв колишній міністер закордонних справ в уряді д-ра Тіса д-р Фердинанд Дурчанський. Це відзначення 20-річчя Незалежности Словаччини влаштувала Словацька Ліга в ЗДА. Демократичний конґресмен із Бруклина Еменюел Селлер сказав зараз після того, як Дурчанський прибув до ЗДА, на зборах Американського Жидівського Конґресу, що він старався пізнати, яким способом „колишній провідник нацистського режиму під час другої світової" міг прибути до ЗДА". Але Уряд Іміґрації і Натуралізації повідомив конґресмена Селлера, що д-р Дурчанський не є на листі тих, які були нацистами. Сам д-р Дурчанський перед своїм виступом в Валдорф-Асторія показав видані американським урядом документи, в яких німецькі гітлерівські урядовці стверджували в 1945 р., що д-р Дурчанський не хотів співпрацювати з німцями. — Комуністичний уряд в Словаччині засудив до кари смерти д-ра Дурчанського і д-ра Тіса, але д-р Дурчанський втік, а д-ра Тіса повісили в 1945 році.

Клітина „Зарево" в Ню Йорку відбула свої Загальні Збори

Ню Йорк. — Дня 15-го березня ц. р., в приміщенні Українського Народного Дому в Ню Йорку, місцева клітина „Зарева" відбула свої Загальні Річні Збори. Загальні Збори відкрив дотеперішній голова В. Бакум і ними проводили: Павло Дорожинський — предсідник, Д. Січ — заст. предсідника, Ліда Терлецька — секретарка. Після прочитання і прийняття протоколу з минулорічних Загальних Зборів і вислухання звітів, уступаючої Управи відбулася дискусія й уділення абсолюторії уступаючій Управі. До нової управи увійшли: М. Герець — голова, В. Процик — заст. голови, М. Стецик — секретар, Л. Белендюк — фінансовий референт, Ю. Вінер — організаційний референт. До Контрольної Комісії увійшли: В. Бакум, Д. Січ, Л. Терлецька. Від 361 Відділу УНСоюзу Т-ва „Дністер" промовляли: д-р Б. Левицький та С. Ковальчук, реферуючи справу стипендійного фонду, який створюється при Т-ві „Дністер" і закликаючи студентів вписуватися в члени УНСоюзу.

Короткі Вістки

● **У Західній Німеччині,** в американських параміліттарних формаціях, т. зв. робітничих сотнях, що начислюють 14.033 осіб, є: 8,138 німців, 2,293 поляки, 84 альбанці, 144 болгари, 232 чехи, 240 естонців, 999 мадярів, 922 латиші, 457 литовців, 57 москалів, 330 югославів, 7 румунів і 130 українців.

● **Комуно - китайський маршал Чу-тег** виступив на з'їзді польських комуністів у Варшаві з офіційною заявою, що комуністичний Китай підтримує режим Владислава Ґомулки, який „веде країну польських робітників і селян до соціялізму". Таке саме заявив представник компартії СССР Ніколай Іґнатов.

● **Польське духовенство** вживає заходів перед Ватиканом, у справі беатифікації, себто переведення вступних формальностей для проголошення святим Максиміліяна Кольбе, польського монаха чину ОО. Францісканів в Лодзі, якого 14-го серпня 1941 р. отруєно в кацеті в Освєнцімі. Келію, в якій сидів цей мученик перетворено на каплицю.

● **Представник болівійського уряду** висловив у Вашинґтоні свій жаль з приводу зорганізованої комуністами 2-го березня в столиці Болівії, Ля Пазі, протиамериканської демонстрації. Як відомо, причиною цієї демонстрації була вміщена в американському журналі „Тайм" стаття, автор якої твердив, що Болівію треба поділити між сусідніми державами. Це була образа для Болівії, — заявив представник болівійського уряду — але демонстрація перейшла дозволені норми.

Ізидор Берестянський

(Посмертна згадка)

В Шикаго помер 15-го лютого 1959 р. сл. п. Ізидор Берестянський в 74 році життя. Походив він із села Слобідка Струсівська, повіт Теребовля.

Ізидор Берестянський — був одним із тих пробудителів п'ядесять років тому, що причинилися до піднесення села Слобідки Струсівської, яке було на першому місці в Теребовельському повіті щодо національної свідомости.

В 1912 р. село Слобідка виграло жнивовий штрайк з фільварком Зоммерштайна, який хотів, щоб селяни працювали при жнивах за 14-ий сніп, а селяни домагалися 10-го снопа. Тоді повстав комітет, до якого належав і Ізидор Берестянський, і завдяки Ізидорові виросли на лані в збіжжі через ніч залізні палики так, що на другий день поломились косарки до тих паликів, і дідич погодився на вимогу селян дати 10-ий сніп.

Ізидор Берестянський належав до тих невтомних працівників, які своєю працею і жертвенністю збудували Читальняний Дім в Слобідці, що пишався на цілий повіт. Він кожного дня був при будові, бо належав до Читальняного Виділу, а як забракло фондів на викінчення дому, то зі своїм братом Стефаном затягнули позику в місц. касі „Поміч" на 2,000 австрійських корон і заручили своїм майном, щоб докінчити дім. Він був організатором аматорського гуртка і „Сокола", що налічував 125 членів, а як на тодішні часи — це було щось великого, це було правдиве українське військо.

По першій світовій війні він був з тих перших, що відновили читальню „Просвіти" в Слобідці і доложив багато труду при збиранні фондів на відбудову Читальняного Дому, зниценого війною. Він возив свою фірою по околишних селах Аматорський ґурток, що давав вистави, і так збирали фонди на відбудову Читальняного Дому.

З виїздом до Америки в 1922 році не забув про родинне село, бо коли підписаний, як голова Читальні, звернувся листом до нього, то він перший прислав жертву в долярах на викінчення Читальн. Дому. І прислав був свою пожертву на нову церкву, яку будували в Слобідці в 1933 р.

Село Слобідка багато завдячує Покійному, який причинився до його піднесення. У ЗДА він був прикладним членом УНСоюзу у 379-му Відділі. Тих кілька слів, нехай будуть від мене як грудка землі на його свіжу могилу.

Маріян Курочка

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Увага! АМСТЕРДАМ! Увага!
Товариство ім. Івана Франка,
266 ВІДДІЛ УНСОЮЗУ — в АМСТЕРДАМІ, Н. Й.
повідомляє, що
в суботу, 21-го березня 1959 р.
в залі ЦЕРКВИ св. о. МИКОЛАЯ
при вул. Пуласького — в Амстердамі
— відбудуться —
МІСЯЧНІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ
в яких візьме участь
п. ВОЛОДИМИР ЗАПАРАНЮК,
організатор УНСоюзу на горішню частину стейту Ню Йорк
з ДОПОВІДДЮ на тему:
65-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
У програму Зборів ввійде також звіт із 24-ої Конвенції УНСоюзу в Клівленді та інші Відділові справи.
ПОЧАТОК — в год. 7:30 вечора.
Прохаємо всіх Членів Т-ва взяти участь у цих цікавих Зборах, на які запрошуємо також все місцеве Громадянство.
ЗА ТОВАРИСТВО:
Т. СЮРКО — предсідник — В. ТРУФИН — секретар

ШИКАГО, Ілл. — Місячні Збори С-ва Пресв. Діви Марії, Відд. 259, відбудуться в неділю, 22-го березня 1959 р., в год. 1:00 по пол., в церковній залі при 4952, So. Paulina St. — П. Трусяк, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори членів Б-ва св. Юрія, Відд. 239, відбудуться в суботу, 21-го березня 1959 р., від 3-ої до 5-ої год. по пол., в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 N. Franklin. Порядок Зборів, як звичайно. — д-р Вол. Ґалан, предс.; Мих. Ковальчук, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Звичайні Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 342, відбудуться в неділю, 22-го березня 1959 р., в залі укр. прав. церкви св. Димитрія, в год. 2-ій по пол. Всіх членів просимо явитись. Зокрема, ще раз проситься не турбувати тепер тяжко хворого секретаря п. І. Марковича, приносячи до його дому вкладки. Якщо член не може явитись на Зборах, вкладки можна приносити до канцелярії о. І. Гундяка (641 Roosevelt Av.), виконуючого обов'язки секретаря, але лише у п'ятницю, між 6-ою і 7-ою год. веч., або в суботу між 4-ою і 5-ою год. по пол. — Управа.

ПАССЕЇК, Н. Дж. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 42, повідомляє своїх членів, що Квартальні Збори відбудуться в неділю, 22-го березня 1959 р. в год. 2-ій по пол., в УНДомі при 237 Hope Ave. На Збори просимо прийти всіх членів, бо є важні справи до вирішення, одобрення Відділового статуту, звіт делеґата з 7-го Конґресу УККА та інші справи. Нову Управу на 1959 рік обрано в такому складі: В. Новацький, предс.; М. Ткач, заст.; П. Головачук, фін. секр.; Н. Михайлишин, касир; В. Марущак, рек. секр. Контр. Комісія: Р. Шраменко, голова, В. Микитин й інж. Б. Чайківський, члени; Тростісти — П. Никифорчин і І. Синґалевич. Опікуни хворих — П. Тижбір і С. Андрусишин. Прапорщики — І. Білоґан і М. Тиньо. Господар — І. Хомко. На представника до місцевого Відділу УККА — М. Брездень.

САВТПОРТ, Конн. — Управа Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 84, подає до відома, що Звичайні Місячні Збори відбудуться в неділю, 22-го березня 1959 р. в год. 4-ій по пол., в залі УНДому при 279 Кінґс Драйф. На порядку нарад дуже важні справи до вирішення. Одною із цих справ буде наша матеріяльна допомога при будові Колеґії ім. св. Василія в Стемфорді. Кожний українець повинен своїм щедрим датком причинитися до будови Колеґії. Нашому Відділові призначено в цьому році приєднати нових 11 членів. Сам секретар не може цього виконати, тому всі члени повинні допомогти. — І. Махно, предс.; М. Ґудзік, кас.; П. Дудко, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, відбудуться в суботу, 21-го березня 1959 р., в год. 7:30 веч., у Вінярського — при Мейн вул. Просимо всіх членів прибути на Збори, а довгуючих членів — вирівняти залеглі вкладки. — І. Вурний, секр.

Посмертні Згадки

АННА ТУРІНЧАК, довголітня членкиня Укр. Клюб Поступовий, Відділ 70 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., померла 26-го лютого 1959 р. на 78 році життя. Походила з Матисова, пов. Пряшів, Західна Україна. До УНСоюзу вступила 1920 р. Покійна полишила у смутку двох синів, три доньки, одну сестру, 12 внуків і сім правнуків. Похорон відбувся 2. березня 1959 р., з пох. заведення Івана Ковальчика до укр. кат. церкви св. ап. Петра і Павла, а опісля на цвинтар Голі Крос Семетери, Норт Арлінґтон, Н. Дж. — В. Й П.!

П. Костик, секр.

МАКСИМ СПИВАК, член-основник Б-ва Св. Арх. Михаїла, Відділ 248 УНС, Ла Порт, Інд., помер по короткій недузі дня 28-го лютого 1959 р. Покійний уродився 1886 року в селі Дмитрів, пов. Радехів, Зах. Україна. До УНС вступив 24-го лютого 1910 р. У глибокому смутку оставив дружину, п'ять синів, три дочки, 12 внуків і три правнуки та два брати. Похорон відбувся 3-го березня 1959 р., при участи родини, і приятелів з пох. заведення до католицької церкви, а відтак на цвинтар Пайн Лейк. — В. Й. П.!

Л. Білик, секр.

ТАРЗАН, ч. 4,227. Роздратованість.

Гіму втікав з удаваною невимушеністю від товстошкірої тварюки, але коли тварюка зашвидко зближалася, він видряпався на наперед вибране дерево…

Але поки Тантор міг вилити свою лють, його увагу притягнула інша людина-річ своїм криком.

Слон негайно кинувся його зловити, але тубілець не тратив часу на те, щоб виявити свою швидкість!